

1920 12

წასი 17 8.

„ნასაჟდენიე“ დემოკრატიი. დემოკრატიის „ღანერგუა“.

№ 25

1920 წ.
მაისის 9

Русско-турецкие „коммунисты“ всюду „насаждают“ демократию.
რუს-ოსმალთ „კომუნისტები“ ყველგან „ჰნერგავენ“ დემოკრატას.

„წითელი აზერბაიჯანი.“

ალი ჰუსეინ ქებაბ-ოლი, ყველასაგან პატივსაცემი და მოწინავე შეგნებული მუშა: 1918 წლის ენკენისთვეში, როგორც თითონ ალი ამბობს ხუმრობით, „ხუთ-ნახევარი“ სომეხი მოუკლავს. ხუთ-ნახევარი მიტომრომ ამათგან 4 სრულ წლოვანი ყოფილა, ხოლო 3—ბავშვი, და ვინაიდან თითო ბავშვს ნახევარ სომხათ სთვლის, სამთავე ბავშვს ერთ-ნახევარ სომხათ ანგარიშობს.

— ამისთანა შესმენილი და განვითარებული პარტიის წევრი რომ ბლომათ გვყავდეს, ჩვენს ბედს ძალი არ დაპყვედაო!—ამბობდა შარშან ალი ქებაბ-ოლისთვის მუსავატის ლიდერი რასულ-ზადე.

გასულ 1919 წლის გიორგობისთვეში ალი ჰუსეინ ქებაბ-ოლის დიდი სულიერი განსაცდელი შემთხვა.

სალამო ჟამი იყო, ალი ბიბიეიბათის ყავახანაში იჯდა ფეხ-მორთხმით და ნარგილეს ეწეოდა. უცებ კარები გაიღო და შემოვიდა ისკანდერ რიზა ქიში-ოლი, სალამი მისცა ყველას და შემდეგ ალის მიუბრუნდა.

— შენთან საქმე მაქვს, ალი-ჯან!—უთხრა მან ალის და გვერდით მოუჯდა. შემდეგი ბაასი ჩურჩულით სწარმოებდა.

— შენ „მუსავატის“ წევრი ხარ!—დაიწყო ისკანდერმა.

— დიახ!—უბასუხა ალიმ.

— თვეში ორასი თუმანი გაქვს,—განაგრძო პირველმა.

— დიახ!—გაიმეორა ალიმ.

— ორასი თუმანი გირჩევენია, თუ სამასი?

— ვფიცავ ალლაჰსა, რომ სამასი თუმანი მირჩევენია!

— მართალს ამბობ?

— ღორიშვილი ვიყო, თუ გატყუებდე!

— მაშ გადმოდი „იტხადის“ პარტიაში!

სიჩუმე ჩამოვარდა. ისკანდერმა თვალი თვალში გაუყარა ალის და როცა უკანასკნელმა ველარ გაუძლო და თვალი ძირს დაუშვა, ადგა და წავიდა.

— ხეალ ამ დროს, აქვე, გადაქრილ პასუხს ველი,

— მოაძახა ისკანდერმა კარში გასვლისას.

აქედან დაიწყო ალი ჰუსეინ ქებაბ-ოლის სულიერი ტანჯვა.

ვინ არ იცის, რა საზარელ ზნეობრივ წამებასთანაა დაკავშირებული რწმენისა და მსოფლ-მხედველობის შეცვლის პროცესი. საკმაოა მოვიგონოთ

ის აუწერელი სულიერი ტანჯვა, რომელიც გამოსცადეს ბელინსკიმ, გოგოლმა და ჩვენმა თანამემამულემ თედო ლლონტმა, განსაკუთრებით კი უკანასკნელმა, ჯერ გაფედერალისტების, ხოლო შემდეგ გაბალშევიკების დროს, და ჩვენს წინაშე აშკარათ დადგება ის სულიერი ქარიშხალი, ქებაბ-ოლის გულში რომ დატრიალდა ისკანდერ ქიში-ოლის წინადადების შემდეგ.

ალი ჰუსეინ ქებაბ-ოლი მაშინვე რასულ-ზადესთან წავიდა.

— სამას თუმანს მეც გაძლევ!—უთხრა რასულ-ზადემ.

ალი დაიბნა. სულიერი ტანჯვა განელების მაგიერ უფრო გაუძლიერდა.

— ვნახოთ, ისკანდერ ქიში-ოლიმ მეტი მომცა!—ფიქრა ალიმ და ისკანდერთან წავიდა.

— ოთხას თუმანს გაძლევ!—უთხრა ისკანდერმა.

ამას შემდეგ კიდევ სამ სამ ჯერ იყო ალი ქებაბ-ოლი რასულ-ზადესა და ისკანდერ ქიში-ოლისთან და ბოლოს 7 ათასამდე აიყვანა თვიური ჯამაგირი.

მაშინ პარტიული ძიების ტანჯვა დაუტყრა და ალი ქებაბ-ოლიმ შეურყეველად იწამა „იტხადის“ კომუნისტური იდეები.

ამა წლის მარტის დამლევს ალი ზანგეზურში გაიგზავნა პარტიის მიერ.

აქ მან უფრო გააღრმავა თავისი სოციალისტური შეგნება და იმ ოთხ-ნახევარ სომეხს 5 და ერთი მეოთხედი მიუმატა: 4 ჩვეულებრივი და ერთიც ორსული ქალი (მუცლის ბავშვი 1/4-ათ ითვლებოდა)

პრილში ქებაბ-ოლი ისევ ბაქოში გაიწვია პარტიაში, რადგან მოწინავე ამხანაგები საჭირონი იყვნენ სოციალისტური რევოლიუციის მოსახდენათ.

პრილის 28-ს ალი ჰუსეინ ქებაბ-ოლიმ თავის ამხანაგებთან ერთად სოციალური რევოლიუცია მოახდინა ბაქოში, ხოლო 29-დღით ალი ჰუსეინ ქებაბ-ოლი, ფილიპე მახარაძე და კუზმა გრომილინი ხელი-ხელ ჩაკიდებულნი გამოვიდნენ პარაპეტზე და მქუხარე ხმით დასძახეს:

— იაშასუნ ყირმიზ აზერბაიჯანი!

ესე იგი.

— გაუმარჯოს წითელ აზერბეიჯანსო!

ახლა ალი, ფილიპე და კუზმა ყარაბახს მიდინ სოციალიზმის შესატანათ, ხოლო შემდეგ საქართველოში შემოანათებენ წითლად.

ღმერთო! მალე მოგვასწარ ამ დღეს!

თავუნა.

შექანჯალებულის ლექსები.

I.

აქარა და ქობულეთი
წყაფროკა და ბაილეთი,
ჩაქვის თავი, ციხის ძირი,
აქარლებო, თქვენზე ძვირი
თუ ვსთქვა, მომტყდეს ძირში ცხვირი—
მხოლოდ მუდამ იმას ვსტყვი,
გქონდეს ძმებო ერთი პირი,
თუმცა ბევრი გაიღერსებს,
გიმღერიან მხიბლავ ლექსებს,
საქმით გულში გცემენ ნემსებს,
გარს გახვევენ მტრები ქსელებს,
რატომ ვერ ცნობთ მშხამავ გველებს,
რომ გიღერენ მმუსრავ ცელებს...
ძმებო, ჩვენ გამოწვდილ ხელებს
თქვენც ხელები მოაგებეთ,
გულში **ძმობა** გაამეფეთ,
ძმობა დავსვათ ზიარ მეფედ,
ჩვენთან კრემლიც ააჩქეფეთ,
ჩვენთან შვებაც გაიყავით,
ქართველნი ხართ, და იყავით,
უკუღმართ დროს გაგვეყავით,
შეგაყვარეს თქვენ მაჰმადი,
მოლა ჯამე, მასთან, ყადი,
მაინც ღარჩით თქვენ ქართველად,
ის ხართ, რაც იყავით ძველად,
სჯული სხვა გვაქვს, ენა-ერთი,
თქვენ მაჰმადი, ჩვენ-კი ღმერთი
აბა რა გვაქვს გასაყოფი,
რა გვაქვს აქ უარ საყოფი?!
დაე, გწამდეთ ძმავ მაჰმადი,
მოლა-ისკანდერ, და ყადი,
თუ გსურს, ჯამეზედაც ადი,
სჯამე ერბო, ყაიმალი,
რამდენიც გსურდეთ-იალი!
ღვინო-ძირს! სვით წყალი, სველი
თუ არ გეტკინოთ მუცელი...
რაც გინდოდეთ, იგი სჯამეთ,
როგორც გსურდეთ, გულს აამეთ,
გყავდეთ მოლა, გქონდეთ ჯამე,
ილოცეთ სულ, დღე და ღამე,
ოღონდ გწამდეთ, ხართ ქართველი,
სასახელო, ძველის ძველი,
მაშ, შევერთდეთ, მოგვეც ხელი,
მე—ლორი, შენ—ერბო-ყველი,
თქმულებათ ერთობ ბრძნული:
„გულს მონახავს მსგავსი გული,“
„წყალი გაივლის ნაწყლურში,“
ეს ხომ გეყურებათ ყურში?!
პრასას გავცვლი ნიახურში,
სვირულ ღვინოს კი—კახურში.

II.

ჰერი, ბიჭო, ჰერი, ჰერი,
წადილი და სეფისკვერი,
ღვდლებმა გაიპარეს წვერი,
(მებრალემა, რო ვლტქერი)...
თფუ! ახალ დროს, ზიზლი, ფურთხი,
როგორ მოსპო თლად საკურთხი,
ნათვლა, ქელები, ალაპი,
მღვდლებმა დღეს რას უქნან ყლაპი.
— სჯამონ მარტო გოგრა—ხაპი?!
მიტომც იშიშვლეს ნიკაპი,
გაიხადეს ანაფორა,
და მიაგდეს განზე შორა...
მაგრამ ღვდლები დღეს არ სცხრება,
სდგება **მორწმუნეთა წყება,**
ახალი ხანა იწყება.
მორწმუნე ქალთ კომიტეტი,
შესდგა... რაღა გვინდა მეტი...
ლეონიდ სწერს **მოწოდებას...**
(ღმერთო, მწამს ამ შეცოდებას
შემინდობ და მაპატიებ,
ჯოჯოხეთში არ დამტოვებ)
და-ჰა, აგი მოწოდება,
საქართველოს მოედება,
და მოივლის კიდით-კიდე,
და ჩვენ, ვნახავთ, მალე, კიდეც,
(ამას შესძლებს ლეონიდე)
ღვდლები წვერებს იგრძელებდნენ,
მკვდარ-ცოცხალს აღღერძელებდნენ,
კვლავ იცვამდენ ანაფორას,
და ჯვარს სწერდენ ნიმფოდორს.
სჯამდენ საკურთხს, სეფისკვერებს,
ივარცხნიდენ ზანტად წვერებს,
აბა, **საკურთხს, აბა ნათვლას,**
ნახავთ, ვერ ასწრებდნენ დათვლას...
ქალნო! გიწვევთ ლეონიდე
არ იქნება, არ მიხვიდეთ.
სარწმუნოებას გზა-ხიდათ
გაედეთ და გაეხიდეთ,
სარწმუნოება ამაგრეთ...
„აი, ეგრე, აი, მაგრე...“

III.

ჰა, ჰა, ჰა, ჰა, ჰა, ჰა, ჰა, ჰა!..
ჰე, ჰე, ჰე, ჰე, ჰე, ჰე, ჰე, ჰე!
ცხვირი მსხვილ ბოდს შევახებე...
ლიპტი, პიტომ... ია, ჰუა...
მიფათქუნებს თავში ჰკუა...
მე ეხლა ჰიმნს **აზიელებს**
ვუმღერ ჩვენს **გიმნაზიელებს,**
მიყვარს ძლიერ მე ისინი,
იმათაც ჰქუის **ლიტინი**
ჩემებრ გვემავს, ჩემებრ სტანჯავს,

ნეტავი მათ—რა გრებს, ჰმანქავს,
 მათაც, ჩემებრ ჭკუა-ჩალებს.
 თავში უჭრით, უქანჯალებთ,
 მათი შიშით საწყალ ქალებს,
 ზარ დაცემულთ და ფერ მკრთალებს,
 ღლე და ღამე აკანკალებს,
 ვერ გაუვლიათ ქუჩებში,
 მოუნდოაზებენ... ტუჩებში,
 ან და... რომ მოსტაცონ ბანტი
 ან, საღმე გამოსდონ კვანტი.
 თუთუნს ძგნაბვენ, აბოლებენ,
 ჰაერს კვამლით აბნელებენ,
 მკლავს ქვეშ წ-გნებ ამოჩრილნი,
 სიზარმაცეში შეჭრილნი,
ზიზღს უთვლიან გაკვეთალებს,
 ვსთქვათ, თუ ვინმე გააფრთხილებს,
 აჩვენებენ ყველა კბილებს,
 და საცოდავ მასწავლებლებს,
 მათ სატანჯავ-საწვალებლებს,
 ცხვირი ჯავრით დაუგრძელდათ,
 და სიცოცხლე გაუძნელდათ...
 მათთან შრომა, გაკვეთილი,—
 —ჯოჯოხეთი და სიკვდილი...
 ზოგი ვაჭრობს, ზოგი ჩარჩობს,
 ზოგი ღვინოს ყანწში ახრჩობს,
 ზოგი კობტაობს და ფრანტობს,
 ზოგიც კიდევ—სპეკულიანტობს...
 ზოგი კეკლუცებთან ნაზობს,
 ცულლუტობს და ოინბაზობს...
დღეს ძმებო, ჭკვა ჩაღად ფასობს.
 წიგნში თვალებს არვინ ასობს,
 დღეს ცხოვრებას ვინც შეიგნებს,
 მეწყერში გადისერის წიგნებს,
 აბა, მომყეთ: დიპტი, პიტომ!..
 ვანომ, სანდრომ თედომ, მიტომ,
 კოლომ, ლადომ, გოგლამ დიტომ,
 (ნინამ, ლოლამ, თეკემ, პიტომ,)
 გიომ, პეტრემ და კაპიტომ,
 დავსცხოთ ქუჩებში დავლური,
 ხოშიანი და ვილური,
 ვიტრილოო, ვილრილოო,
 როგორც მეხი ვიგრილოოთ
 ვიყაყანოთ, დავიყვიროთ,
 თლად ქვეყანა გავაკვიროთ,—
 დიპტი პიტომ, დაფთი, დაფთი,
 გადავისხათ თავზე ნავთი,
 უცებ ცეცხლი წავიკიდოთ
 და ერთმანეთს გავეკიდოთ,
 თავზე თმები ვაშიშხინოთ,
 რომ სულ ყველა შევაშინოთ...
 ჰეი, ჰეი, ია, ჰუა,
 —რაექნათ, თუ კი მტკივა ჭკუა?

IV.

დიპტი პიტომ, დიპტი... პიტომ.
 დიპტი... პიტომ. დუშტი, დუშტი...
 ვიყვეთ მწყალი,ვიყოთ კუშტი...
 და მტრებს გაუხეთქოთ ბუშტი...
 აბა, დავსცხოთ ძმებო მარში!
 ჯარში ყველამ, ყველამ ჯარში,
 ჩაუსაფრდეთ მტერს მთა-ბარში,
 ამოუდგეთ ერთ-ურთს მხარში,
 სახლში, გარეთ, შინ და კარში,
 და ის მუშტი ჯავშნიანი,
 მოღალატე, ავზნიანი
 საზღვრებზე რომ მოგვაბჯინეს,
 ვერავის ვერ შეაშინებს;
 ჩვენი მტრები, ჰა, სისინებს!
 ფრთხილად,-ნურვინ დაიძინებს!
 და მტრებიც ვერ გაიძინებს..
 დე, შეგვზღუდონ ეკალ-ქაცვით,
განთქმული ვართ ჩვენ თავდაცვით
მისვე ცეცხლში ბევრი დავწვით,
 ვინც ჩვენ გვიპირებდა დაწვას
 იუდა ჯვარს ვინ არ აცვას,
 გაუმარჯოს ჩვენ თავდაცვას!!
 ჩვენი შეჭმა ვის არ სურდა,
 ბოლშევიკებს სჩანს შესურდა,
 მტრებმა რომ ვეღარ გაგვქურდა.
**ნა ისტერსან ყარდაშ, ბურდა?!
 ტვინი ხომ არ გაგისურდა?!
 დავავიწყდა ოჩხამური?**
 რომ გაქამეს ნიახური;
 გაიხსენე მაშ ჩოლოქი,
 რომ ეყარეთ ვით ბოლოკი?
 რუსი-ოსმან, იონ-ყარდაში,
 ჩხუბი მოგივათ თქვენ გზაში...
 დღეს მე ხახვით ვქამე ქაში...
 არ მომკიდოთ ხელი რქაში!..

V.

ჰა, ჰა, ჰა, ჰა, ჰა, ჰა, ჰა...
 ვიცი მ-მკლავს ეს სიცილი...
 ამიჯანყდა შეპრკილი
რბილზე უნდა გამკრას კბილი,
 ეწვის ზურგი გახეხილი,
 მიტომ გასტეხია ძილი,
 ალბად უხურს თავში ფქვილი,
 ყველგან ყვავის დღეს ხეილი.
ხათაბალამ შვა მატრახნი,
მატრახმა შვა ხათაბალა,
 ერთი იყო წმინდა რახნი,
 მეორე კი არის ჩალა,
 მაგრამ ბიჭო მაჩანჩალა,
 ჩემო ძმაო შეპრეკილო...
 ვინ გიძღვნა ეს ხეპრე-კილო,
 რათ იწყე თავის აგდება,

რას როშავ, რა გელანდგება,
 გსურს მკვდრის ზურგზე აკიდება?
 ის მაინც არ გაცოცხლდება.
 ძმაო მათრახ-ხათაბალა,
 შეპრეკილო მაჩანჩალა,
 სთქვით, ხელი ვინ შევიშალა!
 თქვენ სიცოცხლის არ გაქვთ ძალა.
მიტომ გტკივათ თავის ქალა.
 ვინ არს თქვენზე შენაჩენი!
 თუ გწამს ღმერთი და გამჩენი,
 მტრობა არ გვაქვს ძმაო, თქვენი,
 (ცილი გვწამე შესარცხვენი)
 გწამდეს თქვენი მოვლინება,
 (რადგანც თეოფილს ენება)
 გეტყვით არც მეტს, და არც ნაკლებს,
 ვერც რას გვმატებს, ვერც რას გვაკლებს,
 თუმც ალგითქვი დახმარება,
 (მახსოვს თქვენი ახსარება)
 კეტს თქვენგანი ვერვის სდრუზებს,
 მტრებს ვერც კი აუფრენთ ბუზებს.
 არ გაქვთ თქვენ ამის იმპულსი,
 სულ რომ აღარ გიფეთქთ პულსი;
 ვალი არის ძმანო ჩვენი,
 თუ ავათმყოფს მოსარჩენი
 პირი არ აქვს და კვდებოდეს,
 ჰხამს მოყვრებმაც ეს იცოდეს,
 რომ არ ხარჯოს ტყულ-უბრალოთ,
 და ქაღალდიც შეიბრალოთ,
 შრომის გვერდს — არის ახი,
აქ რა არის დასაძრახი;
პროვოკაციას ეწვეით,
 დაგსჯით თქვენ ყურის აწვეით
 რას პეტელობთ, როგორც კრავი.
 რესპუბლიკა გვაქვს სახრავი?
 ღმერთმა მთხოვა თქვენი თავი!..
 რატომ წყავით ვით კატები,
 ჩვენ ვართ არისტოკრატები?!
 არა, ძმაო, შეპრეკილო,
 უქკუო და ხეპრე კილო,
 რა გაცქმუტებს, რა გაწუხებს.
 აწი აღარ გიპასუხებს
 გწამდეს შექანჯალებული,
 დაიმშვიდეთ ძმანო გული,
 რომ ცუდს ჩვენ-თქვენ არ გიპირებთ,
 მოკვდებით, და კვლავ გიტირებთ.
შექანჯალებული.

უძილო ღამე.

მოსკოვის მხატვრულ თეატრის გასტროლებით
 ქანც გაწყვეტილმა დღის სრულ ორ საათზე და-
 ვიძინე და ღამის თორმეტ საათზე გამომეღვიძა.
 დასაძინებლად, როცა ეს დღისით უნდა მოხდეს,

ამხანაგებთან მივდივარ. რასაკვირველია-უცოლშვი-
 ლო ამხანაგებთან, უმთავრესად კი უშვილოებთან,
 რადგანაც ამხანაგის ცოლს საზოგადოთ ძილის
 დაფრთხობაში იმდენი ბრალი არ უძევს, როგორც
 ამ აბეზარ ბავშვებს, რომელთაც მე სახლში მოს-
 ვენების საშვალეა წამართვეს.

გამომეღვიძა. ვხედავ: ბნელა. უპ, უკვე მოსა-
 დამოვებულა, რამდენი მძინებია, დასწყევლოს
 ღმერთმა, ვსთქვი, ტანთ ჩავიცივი და ბინისაკენ
 გამოვეჩქარე. დანა დვილებით არ ვიცოდი, რა დრო
 იყო, ვინაიდან საათი სახლში დამოჩა, ვარაუდით
 კი, ასე საღამოს რვა საათი მეგონა. მოვდივარ.
 ქუჩებში რაღაც სიწყნარეა, არაჩიეულებრივი სი-
 წყნარე; ვკვირობ, თავს ვეკითხები:

— რაშია საქმე? ნუთუ ბოლშევიკები მოვიდ-
 ნენ?... მაგრამ ასეთი სიწყნარე რით აიხსნება?...
 ისინი ასე წყნარად მხოლოდ ბაქოში შამოვიდნენ.
 მაგრამ... იქ ხომ ლალატი იყო... და... ვაი... თუ
 აქაც ლალატი გამოცხვა. მაგრამ რას ვამბობ. ეს
 რა სისულელე მომივიდა. ჩვენი მთავრიბა და და-
 ლატი? ეს არ შეიძლება, მაშ, რაშია საქმე... ვერ
 მიმეხდარვარ... მაინც, სიფრთხილეს თავი არ სტკი-
 ვა... გავიფიქრე მე და ჯიბიდან ჩემი პარტიული
 წიგნაკი ამოვაცოცე, ვინ იცის... მართლაც რომ...
 მოვიმარჯვე ხელში და ის იყო, უნდა გადამესრო-
 ლა შორს... მაგრამ ამ დროს შემომესმა: „რას
 შვრები, ბიჭო, ასე უცებ პარტიული credo--ს
 უარის ყოფა, პრინციპების დალატი, შენ ხომ
 მარტის სოციალისტი არა ხარ? ჰფი! შეგარცხვინა
 ღმერთმა! ძველი სოციალისტი.

აფსუს! აფსუს... ბიჭოს! ეს ვინ მამხილებს, მი-
 მოვიხედე, ირგვლივ არავინ არის... აჰაა! მივხვდი
 ეს თურმე ჩემი სულის წყეული ღრეული მამხი-
 ლებდა... მე შემრცხვა, ესეიგი, მე კი არა, სუ-
 ლის პირველს და წიგნაკი უბეში ჩავიდე... თავს
 ვეკითხები ისევ: მაშ, რაშია საქმე, ამ ცოტა ხანში
 რა უნდა მომხდარიყო ისეთი?

— არც ისეთი ცოტა ხანი გძინებია, დღის ორ
 საათიდან ღამის თორმეტამდი ათი საათი გახლავს,
 ათი საათი ამ ელექტროს ხანაში საკმარისია, რომ
 ერთმა სახელმწიფომ მეორე დაიპყროს, საშინელი
 შეტაკებანი და დაბრკოლებანი გადალახოს, რო-
 გორც ეს ბაქოში მოხდა, მაგრამ შენი შიში მაინც
 უსაფუძვლოა ძმავო!.. მომახალა კვლავ სულის
 ღრეულმა .. შემრცხვა, ესეიგი შერცხვა მას, სულის
 პირვეულს, მე კი, როგორც ასეთი აქ არაფერ
 შუაში ვარ, ყოველთვის მომპრიგებელის როლს
 ვთამაშობ, როცა ისინი: სულის აირველი და მე-
 ორე იბრძვიან... ამ შემთხვევაშიაც ასე მოვიქცი
 მოიცათ! აგერ მეგაზეთეს ვკითხოთ, გამოირკვევა,
 რაშიაც არის საქმე, დავამშვიდე მე ორივე და
 ბელინსკის ქუჩის ბოლოში ჩასაფრებულ გაზეთის
 გამყიდველს ვკითხე.

— რაშია, ამხანაგო საქმე, ხალხი რატომ არსად სჩანს, რამ შეაშინათ?!

— არაფერმა ბატონო, გვიანია, ხალხი თეატრებიდან უკვე წავიდ-წამოვიდა, ასე, ღამის პირველი საათი დაწყებული იქნება, თუ მეტი არა!

— აჰაააა! დასწყევლოს ღმერთა, თურმე რაშია საქმე, მე კი რა ვიფიქრე, ვამბობ ამას ჩემთვის... აჰაააა! კიდევ გავაგრძელებ მე ეს მხიარული აჰააა! და ფული ამოვიღე: მაშ, მომეცით „ერთობა“ და „სახალხო ფურცელიც“.

— „სახალხოც“? შემეკითხა კვლავ მეგაზეთე.

— დიახ, „სახალხოც“, ვუპასუხე... „სახალხოს“ ყოველთვის ვყიდულობ, როცა კარგს გუნებაზე ვარ, მხოლოდ ასეთ შემთხვევაში ვუძღვებ მე მის წაკითხვას.

გადავეცი თუმანი და სახლისაკენ წამოსასვლელად მოვემზადე, რომ მეგაზეთემ მომადანა:

მოითმინეთ, ხურდა გერგებათ, ოთხი მანეთი!

— თქვენი მალარიჩი იყოს ძმაო (მე ასეთ შემთხვევებში მალარიჩიც ვიცი), მუშა ხარ, მშრომელი, ლუკმისთვის წელებზე ფებს იდგამ... მან ეჭვის თვალით გამოძისტუმრა, ალბად თუ ბალშევიკი ვეგონე. მოვედი სახლში, ჩემს მეუღლეს სანთელი ჩაექრო და კარი ღრიჯოთ დაეტოვებია. ის ამას ყოველთვის ასე უშვრება, ეზარება კარების გაღებისთვის გაღვიძება და ზეზე ადგომა; მეც მენარება დიდხანს კარებთან ცდა და ბრახუნი და ამატომ არც მე ვარ წინააღმდეგი კარების ღიათ დატოვების... ერთმანეთის ღალატის შიში არ გვაქვს და ვენდობით ერთმანეთს, როგორც ასეთს... შემოვედი, ავანთელამაა, ის, მეუღლე, ერთი კი გაიზმორა და ისევ ძილს მიეცა... გაზეთების კითხვას შეუდექი, ვკითხულობ სახალხოს მოწინავეს; თედო ღლონტის „ფურცლებს“ „მუშები და სამშობლოს“ სადაც იგი თავ-გამოდებით აყვარებს სამშობლოს საქართველოს ყვითელ მუშებს, და თავდაცვისათვის მოუწოდებს, ვკითხულობ „ერთობაში“ საგანგებო რაზმის შესახებ წერილებს, რამაც ეს რაზმი ძლიერ შემაყვარა... მართალია, სადაც თავდაცვა არის საჭირო შინაურ მტრებისაგან, იქ საგანგებო რაზმი უფალესად პატრიოტიულ საქმეს აკეთებს, წამოვიძახე აღელვებით, რამაც ცოლშვილი გამოაღვიძა, ასტეხეს ერთი კრუსუნი და მთქნარება...

— ბეჩა, კიდევ არ დაწოლილხარ?, შემეკითხა მეუღლე.

— გაზეთებს ვკითხულობ, მიუგე მე...

— გაზეთებს განა ხვალ ვერ წაიკითხავ, რაზედ სტებს ღამეს?

— ჰმ! ხვალე! ამ ხვალემ დაგვლუბა ჩვენ, ბრაზმორეულმა წამოვიძახე, ვინ იცის, რამდენით წინ ვიქნებოდით ჩვენ, რომ ქართველის ბუნებაში ეს ხვალე არ იყოს გამჯდარი, რაც დღეს უნდა გაკე-

თდეს, ის ხვალემ უნდა დასამაროს, ხვალემ უნდა ჩაჰკლას და ჩაყლაპოს... ხვალე კი არა, ის არ გინდა! ასეთი რთული მომენტი და ხვალე გადადვი გაზეთების წაკითხვა, შენმა მზემ, აი, ვცხარობ მე... მაგრამ ეს ჩემ კენიას არ გაუგონია, იმას ღრმად დასძინებოდა.

ჰმ! ამაზე უკეთეს დროს სად ვიშოვნე კითხვისა და წერისათვის: ცოლს სძინავს, შვილს სძინავს. მაგათ რაუთხრა მე. რამდენი დიდებული ნაწარმოები მექნებოდა ახლა შექმნილი, თუ მეტი არა ფუტურისტი მაინც ვიქნებოდი რომ ეგენი არ...

ღმერთო შეგცოდე, ეს რა ვსთქვი, ტუჩზე ხელის რტყმით წარმოვხტქვი და საყვედურები შევსწყვიტე...

ამ დროს მქისე ხმით შეიტერა ბავშვმა, მივედით აკვანთან, გვინდა გავიგოთ, რამ აატერა ასე მწარედ, ბავშვი, ვერაფერი ვერ გავიგეთ, შემდეგ გამოვსტქვით ის აზრი, რომ ბალღინჯო უქებენდა მაგრამ, ეხლა სად გაჰქრა ის წყეული.

— ბალღინჯოები შამოგვეჩვია?— ვკითხე.

— აბა, აბა, ბეჩა, ჩვენს ოთახშიც გაჩნდენ...

— რამე ზომები უნდა მივიღოთ, გადავსწყვიტე მე. წავედ-წამოვედით ოთახში, ისინი ისევ ძილს მიეცენ, მე კვლავ კითხვას შეუდექი, საგანგებო რაზმის ირგვლივ ატეხილ წერილებს ვკითხულობ. უცებ თავში გამიელვა: მართლაც და რომ აუცილებელია ეს საგანგებო რაზმი, ნეტავი რამე, საგანგებო რაზმის მაგვარი მოეწყობოდეს ჩვენ ოთახში, რომ ეს ბალღინჯოები, სანამდი გვიკებენდენ, შეგვატყობინებდენ, მოგვაშორებდენ, ან მოკლავდენ. ვინ იცის, რამდენ ბალღინჯოს ააშორებს ჩვენს რესპუბლიკას ეს საგანგებო რაზმი.

— არა, ეს აუცილებელია, უნდა მიიღონ ისევ... წამოვიყვირე მე. მეუღლეს გამოეღვიძა...

— რა უნდა მიიღონ კაცო, რა გაყვირებს, კიდევ არ გძინავს?

— რა უნდა მიიღონ და ვარლამ სარღონიძე ჯავახიშვილი ისევ უნდა მიიღონ დასახიჩრებულთა კომიტეტის წევრად, ის, როგორც საგანგებო რაზმის წევრი საჭიროა ჩვენი ქვეყნის ბალღინჯოების შესამუსრად.

— ნეტავი შენ ერთი, ბალღინჯოები აქ, ოთახში არ გვკამდეს, თორემ სხვას არას ვჩივი, ამათ უხერხოთ რამე, რომ არ გვაძინებენ...

— არა, რას გაიღებდი ბოშო, რომ მართლაც ვინმე ამ ბალღინჯოებს მოგვაშორებდეს? შევეკითხე მე.

— რას გაიღებდი და, ყველაფერს, რაც კი მაქვს, ოღონდ ერთი თავისუფლად დავიძინო.

— დიახ, დიახ, საქმეც სწორედ, მაგაშია, მშვიდობიანი ძილი! აი, სწორედ ამისათვის არის საჭირო საგანგებო რაზმი! გამარჯვებული ხმის კილოთი ვუპასუხე მეუღლეს.

— კაცო, ხომ არ გაგიჟდი, რა შუაში არის აქ საგანგებო რაზმი, რა საქმე აქვს ჩვენს ბაღლინჯოებთან მას, გაკვირვებით მიპასუხა სარეცელიდან ნახევრად მძინარე თებრონემ (ბოდიშს ვიხდი, რომ ამდენხანს არ გაგაცანით ჩემი მეუღლე).

— დაიძინე, დაიძინე, შენ რას მიხვდები, მივადახე, რაკი შევატყვე რომ ძნელი იყო მისი გამოფხიზლება. ამ დროს, ჩემმა ბიჭიკომ თავის პაწაწა „კრაოტის“ კამარებს ფეხები მაგრად მიაბჯინა, ტირილით და ბუზუნით დაიწყო აქეთ იქით ტრიალი...

— ბეჩა, ვუყიდოთ ამ ბავშვს ერთი „კრაოტი“, ხომ ხედავ რომ შიკ ვერ თავსდება, გაიზარდა! მომმართა თებრონემ, რომელიც ბავშვის ტირილმა გამოაღვიძა.

— გაიზარდა და—ღაერთმა გაზარდოს, მეც ეს მინდა!

— დილაშვიდობისა, მითხრა მან, (მართლაც შემომთენებოდა თითქმის, დილა იწყებოდა), კი გაიზარდოს, მაგრამ, ხომ ხედავ, როგორ ვიწროთ წევს, ბავშვის ორგანიზმის თავისუფლად განვითარებისათვის თავისუფლება და დიდი კრაოტია საჭირო, ხომ ხედავ, როგორ ებრძვის ბავშვი შემავიწროებელ „კრაოტის“ კამარებს ხელ-ფეხით?

— იბრძვის და ებრძოლოს, არა უშავს, გამოიწვრთნება, აქედან შეეჩვევა დაბრკოლებებთან ბრძოლას... ამ დროს გაზეთში ვკითხულობ: „ჩვენ არავის არ ვუშლით, არც სხვის ტერიტორიაში ვიჭრებით, ნურც ჩვენ გვეჩრებიან, მოვცვენ ჩვენი ეროვნული ორგანიზმის განვითარების საშუალება და სხვა“... ამ სიტყვებმა, ანალოგია, მსგავსება მომაგონეს ჩემი ბავშვის განვითარებასა და სახელმწიფოს განვითარებას შორის: ჩემი ბავშვის ორგანიზმიც და სახელმწიფოს ორგანიზმიც განვითარებას საჭიროებს, ამ განვითარებისათვის ორგანიზმი ტერიტორიას ითხოვს მხოლოდ განსხვავება შემდეგშია... ჩვენი სამშობლო ორგანიზმის განვითარებისათვის საკმაოა მისი ტერიტორია, ხოლო ჩემი ბავშვის ორგანიზმის განვითარება ახალ ტერიტორიებს თხოულობს; აკვნიდან პაწა „კრაოტზე“ გადადის, აქედან უფრო დიდზე და ასე... ამ შემთხვევაში ის ბოლშევიკია, თავის ორგანიზმის „განვითარებისათვის“ ბოლშევიკები ტერიტორიებს დღით დღე იძენენ. როგორც საბჭოთა რუსეთი საქართველოს დამოუკიდებლობაც ხომ ბავშვია თავისი ჰასაკით, მისი ორგანიზმი თავის საზღვრებში ვითარდება და კიდევ მეტიც; ის თავის ტერიტორიაზე სხვას აძლევს ავტონომიას, როგორც მაგალითად „საბრიტანეთო ბათუმის“ ტერიტორიალური ავტონომია.

— ჰეი, თქვენ, ქალბატონო! შეიქძახე მე თებრონეს ისე ხმა მაღლა, რომ საქაოდ გამოვაფხიზლე.

— რა წაგეკიდა კაცო, რა დაგეპართა, კიდევ არ დაგიძინებია, ღმერთო დამითარე, ხომ არ გაგიჟდი კაცო, თუ შენ არ გეძინება, მე ძილს, ნუ მიტეხ, იწამე ღმერთი!

კარგი, კარგი, დაგიძინებ, მაგრამ ერთი მიპასუხე: რატომ არ აძლევ ბიჭიკოს ტერიტორიალურ ავტონომიას შენს ლოგინში, თუ გებრალდება, რომ „კრაოტში“ შევიწროებულია, ლოგინში დაიწვინე შენთან.

— კი, ბოშო, მაგრამ, როცა ბიჭიკო ჩემთან წევს, ძილი გატეხილი მაქვს: ვაი თუ საბანი გადაძვრეს, ვაი თუ ძირს ჩამოვარდეს მეთქი, ვშიშობ...

— მართალია, ვუპასუხე... მაშინვე მსგავსება წარმომიდგა. მართლაც და, სახელმწიფოს სუვერენობისათვის მავენებელი და ძილის გამტეხია ზოგი მცირე ერისათვის ტერიტორიალური ავტონომიის ბოძება, აი, მაგალითად: რაც საქართველომ ბრიტანეთს ტერიტორიალური ავტონომია უბოძა „საბრიტანეთო ბათუმის“ სახით მერმე მშვიდი ძილი არ ღირსებია მას, ვინ იცის, რა სიურპრიზებით არ გვიმასპინძლებიან იქიდან ყოველ დღე. მშვენიერი მსგავსება: ბავშვიც და „საბრიტანეთო ბათუმიც“ ძილის გამტეხია, განსხვავება: დედას ძილი უტყდება იმიტომ, რომ შვილს საბანი არ გადასძვრეს, ან ძირს არ ჩავარდეს, ხოლო საქართველო ამაზე არ ზრუნავს.

— „საბრიტანეთო ბათუმს გინდ საბანი აძვრეს, გინდ სულიც გასძვრეს, გინდ ზღვაშიც ჩავარდეს, მისთვის ის არ შეწუხდება... მართლაც, ძლიერ მეძინება მეც და ჩემსას უკვე აღგებიან აღარ დამაძინებენ, ამიტომ დროა სადმე უშვილო ამხანაგთან წავიდე თვალის მოსატყუებლათ.

ლუკოლი.

მთვარის ღეხი.

ფანჯრიდან მთვარე ვნებით იბღვერის, სთვლემს არე მარე, დილენჩობს ბული... შორს სადღაც თარზე გზნობით იმღერის, ბათობს მტკვარზე ძველი აშული...

უგზო უმიზნოთ ნადული სევდა ცხოველი არის ვით ცეცხლი ქარზე, — წსრულის ლანდებს შემომისევდა თუ არა სცვლიდეს დღის საჩუქარზე...

სპარსული ეშხით ითვრება სივრცე, ასტყდა დაფდაფი, ჰკრეს უზუნდარა! ბედის სიფლიდეს თავი მეც მივსცე, — მე თუ ვესწრაფი ვის რა უნდა-რა?!

იბღვერის მთვარე პირ მოპარსული, ავი წადილით დნება ვით ქარვა; სწყურია ისე, როგორც მკვდარს სული, როგორც ფუტურელს, — უნდა მიქარვა...

ფანჯარას ვხურავ. ბნელი გუბდება. ბეუტვა არ ისმის არც ასპიროზის, გულში ნადველი აღუგდუგდება და ის კი არა, მთვარეზე რო ზის!...

ვინტარი.

შახსეი--ვახსეი

აბუ

Унтерофицерская жена сама себя высъкла.

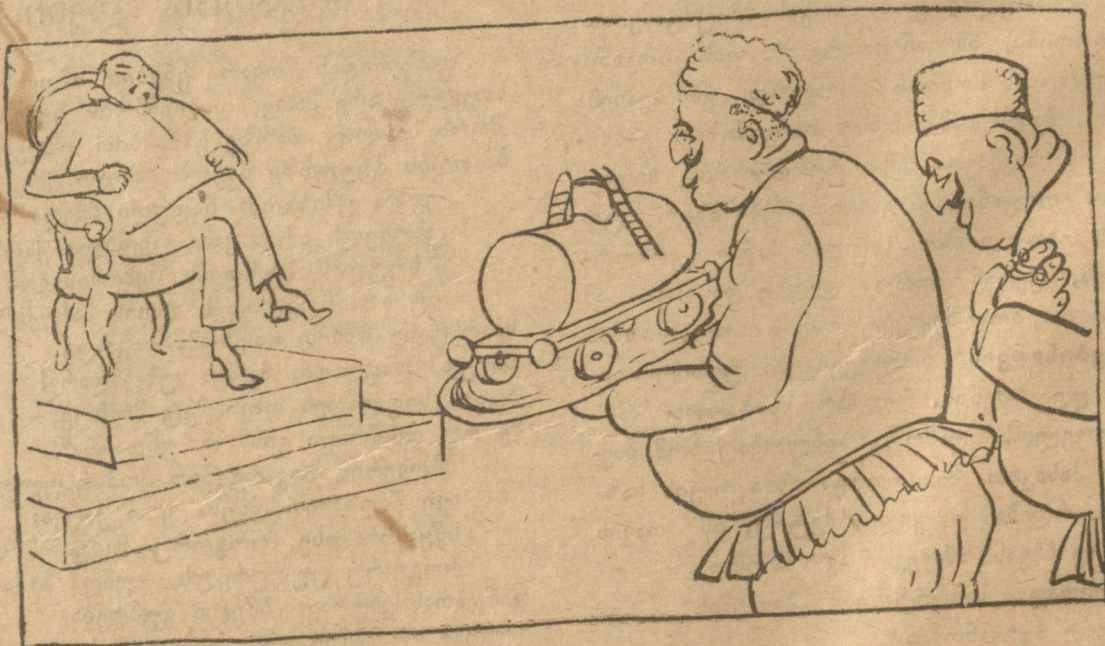
პირველ დღეს.

კომუნისტური შაითანი (ყურში ჩაჰმღერის აზერბეიჯანს „ღეონის“ ხმაზე) И будешь ты влaститель мiра, измѣнникъ Грузiи родной!

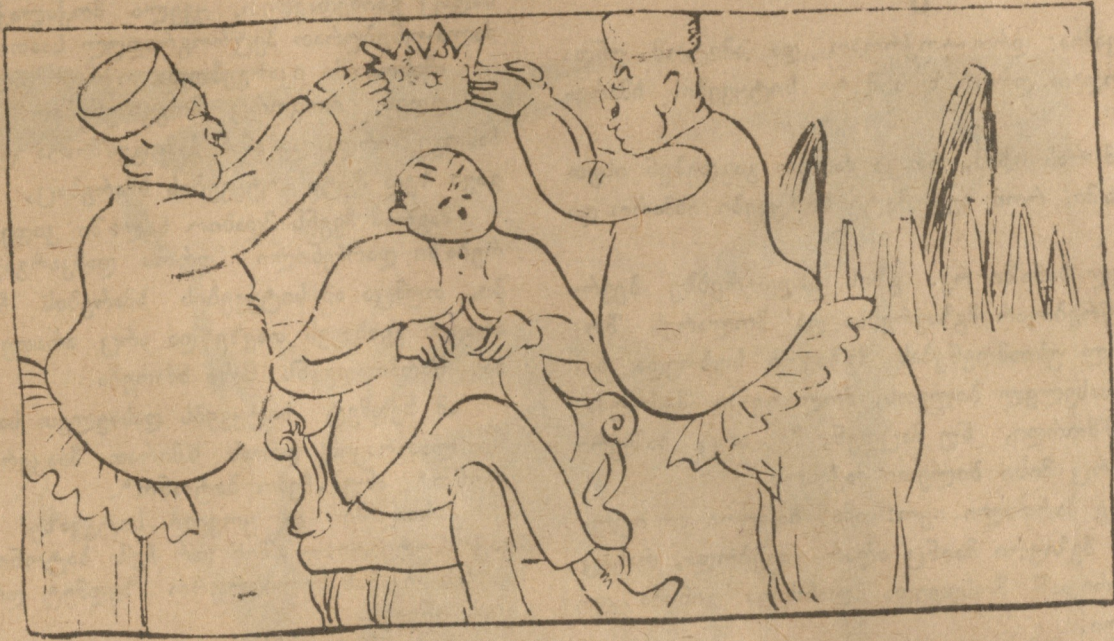
აზერბეიჯანი. (თავის გულში, შაითანს) შაითან-ჯან! დიდი ხანია გელოდი და როგორც იყო ველირსე შენს ჰოსელას (ხმა მალლა, საქართველოს) ისე მიყვარხარ, ისე მიყვარხარ რომ, ეივალლა, ფლავი არ მიყვარს შენსავეით. შენ მეტყვი: „აზერბეიჯან! მოკვდი ჩემთან“ და მე მოვკვდები! იაშასუნ გურჯისტან!

მეორე დღეს.

აზერბეიჯანი. (ლენინს) ისე მიყვარხარ, ლენინ-ხან, ისე მიყვარხარ, რომ ფლავი არ მიყვარს შენსავეით... თათრის ადათი ასეა: ეს მცირე ფეშქეში მომირთმევია—ერთი ცისტერნი ნავთი... შენ ოღონდ ბაქოში ჩამობრძანდი და ჩემი ფეშქეში მაშინ ნახე!

მასამე დღეს.

აზერბეიჯანი (ლენინს) ჩამობრძანებულხარ კიდევ ბაქოში? მე ხომ დაგპირდი, კარგ ფეშქეშს მოგართქევ მეთქი: ინებე ეს გვირგვინი... ეხლა შენ ჩვენი ფადიშაჰი ხარ!

მართხა დღეს.

აზერბეიჯანი (ლენინის ხელმძღვანელობით შეხსეი-ვახსეის წესს ასრულებს. ლენინს) ფადიშაჰ. ლენინ-ხან! ეს ხომ უშენოთაც ვიცოდით! ამისი სწავლება ჩვენ არ გვკვირდება!
 ლენინი. დაიკათ თავპირში მაგრათ, რომ ჩვენი დროშეებით გაწითლდეთ! იაშასუნ ყირმიზ აზერბეიჯან!

გრძელი სიტყვა მოკლეთ ითქმის...

ნათქვამია: დრო—ოქროაო, და ამიტომ უნდა ვერიდებოდეთ დროს ზედ მეტი სიტყვების ხმარებას.

მაგრამ რას იზამ, როცა ძალათ გავდებენ ისეთ გარემოებაში, რომ ზედ მეტი სიტყვები იხმარო და იყაყანო.

წარსულ ხანაში რკ. გზის სადგურებზე ბევრჯერ შევსწრებივარ მგზავრებსა და მოლარეს შორის ატეხილ უსიამოვნებას. მგზავრი სთხოვდა ხაშურში წასასვლელ ბილეთს, მოლარე-კი შემოიუძახებდა: მომშორდი, ნუ მაკდენ, მე არც ხაშური ვიცი და არც მისი ბილეთი მაქვსო.

მოლარე მართალი იყო: იმან ხაშური არ იცოდა, მაგრამ მგზავრი მაინც აღარ ეშვებოდა, რასაც ორივე მხრიდან მოსდევდა ლანძღვა გინება და აყალ-მაყალი.

ასევე ემართებოდათ ახალდაბაში წამსვლელთ...

რამ გამოიწვია ეს გაუგებრობა?!

რამ და იმან, რომ დიდების მოყვარე ადამიანები იმას აღარ დასჯერდნენ, რომ ხალხის ხარჯით ფუფუნებით სცხოვრობდნენ და ამავე ხალხს ძალაუნებურათ დააკისრეს, რომ მათი სახელი მუდამ ეხსენებიათ. ამიტომ ხაშურის სადგურს დაარქვეს „მიხაილოვო“, ახალდაბისას „სუმბათოვო“.

რას იზამთ, როცა ადამიანს თან დაყოლილი აქვს სახელის დატოვების სურვილი. სახელისათვის იყო, რომ ჰეროსტრატემ დიანას ტაძარი დასწვა.

ზემო ხსენებულ ადამიანებს, კიდევ კარგი, რომ არაფერი დაუწვავთ.

ის ძველი დროც პატრონს ჩაბარდა. დღეს შეგიძლიათ ხაშურის, თუნდ ახალდაბის ბილეთი აიღოთ უდავიდარაბოთ (თუ დავიდარაბა ხურდა ფულის დაუბრუნებლობის გამო არ მოგიხდათ მოლარერსთან).

იმავე წარსულ ხანაში აგრეთვე დროს დაკარგვის დი ყაყანს იწვევდა პეტროგრაღული დროთი საათის ხმარების შემოღებაც.

— საათის რომელია? მეკითხებოდა ვინმე.

მეც ვეტყვოდი რომელი საათიც იყო და თან ვაგებინებდი, რომ ჩემი საათი პეტროგრაღულ დროზე იყო მომართული.

— რისი პეტროგრაღი, რისი კაკალათხევი! ნუ მემასხარავები, თუ ღმერთი გწამს, რა დროს ეგგნია, მეჩქარება; სწორეთ მითხარ!...

მე იძულებული ვხდებოდი თავიდან ბოლომდე ამეხსნა, თუ რასთვის შემოიღეს პეტროგრაღული დროთი საათის ხმარება და ძლივს ვარწმუნებდი ჩემი სიტყვების სიმართლეში.

ამ გვარი ყბედობა და განმარტების მიცემა მიხდებოდა დროს გაგების ყველა მსურველებთან და

ამასობაში შეკარგებოდა ძალიან დიდი დრო და მბეზრდებოდა თავი.

მარტო მე არ ვიყავი ასეთ მდგომარეობაში, სადაც გაიხედავდით, ყველა მოქალაქე ყაყანებდა ძალაუნებურათ პეტროგრაღულ საათის გამო.

ამასობაში იკარგებოდა ოქროს დრო.

დღეს, როგორც მოგეხსენებათ პეტროგრაღი ჩამოგვეშორდა და ამან ჩამოგვაშორა დროს დამკარგავი ზედ მეტი სიტყვების ხმარებაც.

მაგრამ ჩვენს მდაბიო ხალხში კიდევ არის ხმარებაში დარჩენილი დროს დამკარგავი სიტყვები. თუმცა ამ სიტყვების ხმარებას ჩვენ ძალათ არავინ გვახვევს თავზე და არც არაფერ საჭიროებას წარმოადგენს მისი ხმარება.

ამ ზედმეტ სიტყვებს დასავლეთ საქართველოში ლაპარაკის დროს ხშირათ ჩააკვრებენ: — „ბატონო“, ანუ „ჩემო ბატონო“.

ქართლში კი ყოველ სიტყვაზე დაურთავენ გაქიანურებით: — „შენ ხარ ჩემი ბატონი“.

ეს უკანასკნელი უფრო ზედმეტ დროს დაკარგვას იწვევს.

ეს ზედმეტი სიტყვა ბატონ-ყმობის დროინდელი ნაშთია. ხოლო ჩვენს რესპუბლიკაში დღეს ყველანი თავისუფალ მოქალაქეებათ ვითვლებით. ეს შენც კარგათ იცი ჩემო მკითხველო, მაგრამ როცა ლაპარაკის დროს გიხსენიებენ: — „შენ ხარ ჩემი ბატონიო და შენ-კი სულგანაბული ყურს უგდებ ეგ ხომ იმას ნიშნავს, რომ მას ეთანხმები, — ბატონობას იფერებ. წინაღმდეგ შემთხვევაში ეტყობი: მე შენი ბატონი არა ვარ და ამიტომ მაგ ზედ მეტ სიტყვებს ტყვილათ ნუ ხარჯავ და დროს ნუ მაკარგვინებთქო. ყველანი რომ ასე ჩამოვითხოვდეთ ხსენებულ ადამიანებს გადავაჩვევდით ზედ მეტ სიტყვების ხმარებას, თორემ დღეს ეს აღარაფერსა ჰგავს. ზოგი მაინც ამ სატყვეებს ისე ხშირათ და მოსაბეზრებლათ ხმარობს, რომ ლალიონის მოთხრობის გმირი რაჭვიანა მასთან მკრთალათ გამოჩნდება. ასეთ ადამიანზე ჩვენში ასე იტყვიან ხოლმე: „ოტპუსკი“ უნდა აიღო და მაგას ისე ელაპარაკო.

ერთმა ასეთმა ადამიანმა გუშინ წინ რკ. გზის ბაქანზე თვალი მომკრა და მომძახხა:

— შენ გეძებდი, შენ ხარ ჩემი ბატონი, რადგანაც შენ ხარ ჩემი ბატონი, შენთან მომასწავლეს, შენ ხარ ჩემი ბატონი; ვექსილის დაწერა იცისო, შენ ხარ ჩემი ბატონი, მე რე შენ ხარ ჩემი ბატონი, შენ რომ ველარ გნახე, შენ ხარ ჩემი ბატონი, სხვას დავაწერინე, შენ ხარ ჩემი ბატონი, მაგრამ, შენ ხარ ჩემი ბატონი...

მე იმის დანარჩენ სიტყვებს ყური მოვეუყრე, „ოტპუსკი“ არა მქონდა აღებული, და გავშორდი. ის კი უკან ამედევნა და მომძახხოდა: მოიცადე, შენ ხარ ჩემი ბატონიო...

— არა ვარ შენი ბატონი—მეთქი, ერთი კი მივაძახე, შევერიე ხალხში, ვდურთე თავი, გავძვერ ვაგონების ქვეშ და გავეშურე ჩემს საქმეზე.

ასე რომ არ მოგქცეულიყავ, სამსახურს დავკარგავდი, და მე, როგორც სრულს პროლეტარს ცხოვრების სხვა სახსარიც აღარაფერი დამრჩებოდა ცოლ-შვილის შესანახათ.

ფონოტეფო.

ხ ი დ ი.

ეს ის ხილია, რუსეთსა და ოსმალეთს შორის რომ უნდა გასდონ კომუნისტებმა.

იგაგ-არაკი.

(უძღვნი ლ. შენგელაიას)

სუსხიანი ზამთრის ღამე
 გლახს ეძინა თავის ქოხში,
 ცხვირსახოცში გახვეული
 თავს ქვეშ ედო ცოტა გროში.
 გაეგოთ ეს ყაჩაღებსა
 და მონახეს მისი ბინა.
 გლახსაც, თითქო ტანმა უგრძნო,
 მთელი ღამე არ ეძინა.
 დაუძახეს მას ხმა ტაბილათ:
 — ძმაო, კარი გაგვიღეო,
 შორი გზიდან მავალი ვართ,
 ცის ქვეშა ვართ სამი დღეო.
 მან მიუგო: მებრალეებით
 მალლა ღმერთმა იცოდესო,
 მაგრამ კარს თქვენ ვერ გაგიღებთ

დავამსგავსეთ ყაჩაღებსო.
 უპასუხეს: რათა გელანძღვე,
 რით გვამსგავსე ყაჩაღებსო?
 სიცივით რომ დავიხოცოთ
 რალას ეტყვი მალალ ღმერთსო?
 დაიჯერა გლახმა მათი,
 და გაუღო ქოხის კარი;
 ყაჩაღებიც შემოცვიდნენ,
 გლახს დაატყდა მით თავზარი.
 ნახა ავად რომ მოსტყუვდა
 და ხსნაც არსაიდან არი,
 მაგრამ სიტყვა მაინც უთხრა,
 სიტყვა საქმის დასადარი.
 ოჰო, გახსოვთ, რომ გითხარი
 თქვენ ქურდ-ყაჩაღები ხართო?
 თქვენ კი ეს არ დაიჯერეთ
 და ამიღეთ მასხარათო!

უძღვნილი.

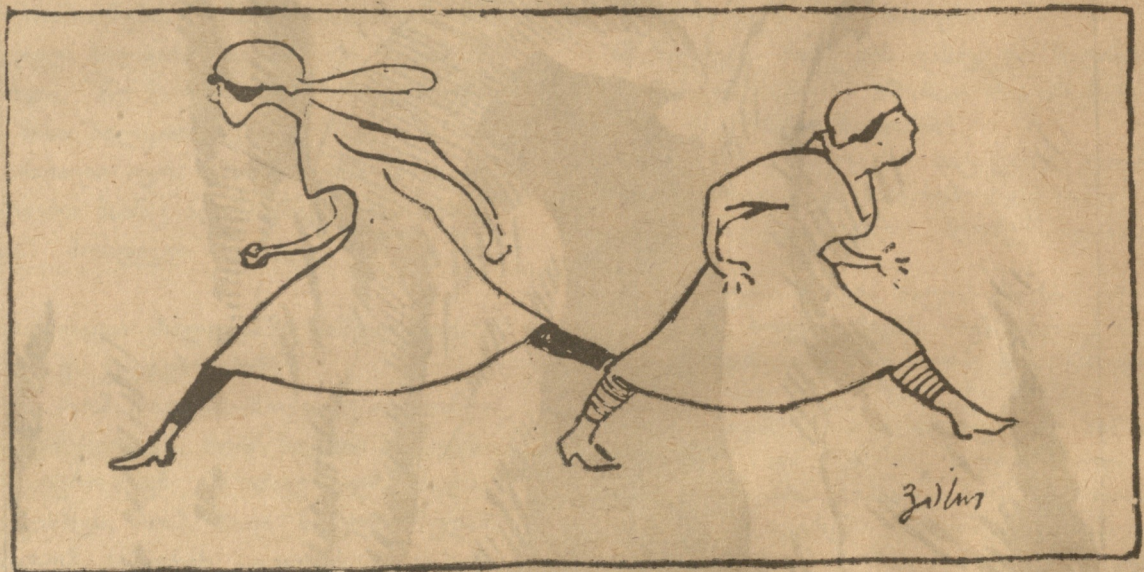

ქუთაისი

მუცუცა და ბაბუცა,

წვრილსა, ხმელსა და გრძელ მუცუკას და მსუქანსა, დაბალსა, მრგვალ-მრგვალ ბაბუცას სწორეთ ერთსა და იმაღა დროს დაეკარგათ იმედი წვიმისა. რამდენი ხანია ელოდებიან და ზეცა მუდამ დღე ატყუებს: მოიღრუბლება, ჩამობნელდება, ჭურჭლეულობა მზათ არის წვიმის წყლის მოსაგროვებლათ, რომ უცებ დაუბერავს ქარი და ღრუბლები თფილისისაკენ მიჰქრან.

ერობის თავმჯდომარეს რომ შეეძლოს მუცუცასა და ბაბუცას ცოდვით ერთ ნაგლეჯ ღრუბელს არ გამოუშვებდა სხვა ერობაში, მაგრამ ეს მის ძაღლონეს აღემატება და ამიტომაც, რაკი მოთმინება დაეკარგათ...

ხმელი მუცუცა და მსუქანი ბაბუცა მეთულუხჩის საძებრათ გაეშურენ.

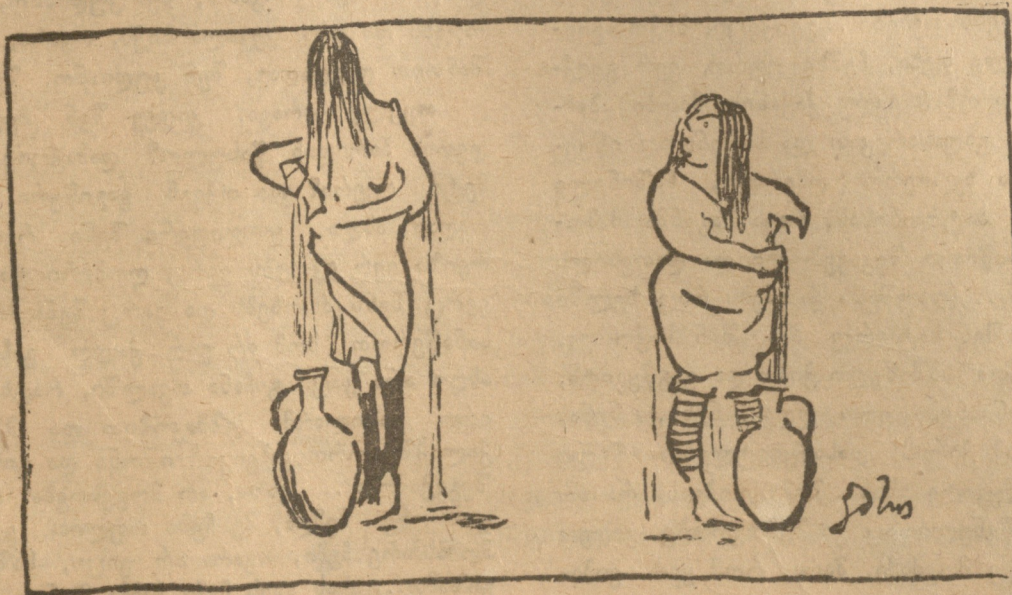
დიდი რბენისა და ძებნის შემდეგ მუცუცამ და ბაბუცამ აღმოაჩინეს ერთათ ერთი მეთულუხჩე და თავ-თავისკენ გასწიეს.

გულჩვილი მეთულუხე სპირიდონი უერთობ შეაწუხა ამ გარემოებამ და ურჩია ორ მეტოქეს მორიგებით საქმის გათავება.

მოლაპარაკებამ ისეთი მშვიდობიანი სახე მიიღო, რომ მეთულუხე სპირიდონი იძულებული გახდა საქმეში ჩარეულიყო.

როდესაც წვრილი მუცუცა და მსხვილი ბაბუცა ვონს მოვიდნენ, ძლიერ მადლობელი დარჩენ სპირიდონისა, რადგან სველი თმისა და ტანისამოსისაგან მთელი კოკაწყალი გამოსწურეს. „ჟვევს კაკალი გააგდებინე,“ ისიც კარგიაო, — ამბობს ქართული ანდაზა.

საშინელი საფრთხე.

ო. შლინკ

მილიერანი. დაუყონებლივ აცნობეთ რადიოთი ანტანტის ყველა წევრებს, რომ გერმანიაში საოცრად იზრდება მილიტარიზმი, რომელიც დიდ სარფთხეს უქადის დასაფლეთს და რომ საქირთა სრული განიარაღება გერმანიისა.

გურული სცენა.

თეკლე — ოქში! ოქში! ოქში! ჰაუ, ჰო, ჰო, ჰო, ჰო!

აქშიო! აქშიო! ე, ბიკო, მათია, გეიხედე შენი დასაფსები თვალებით, პალასიე შეჩვენებულის ქათმები ჩასულა ბახჩაში და... არიქა, მიარტყი, მიაყარე რაც კი მოგებორკოს ხელში, დაამტვრიე მაგ ჭირის გასაწყვეტებს ფეხები... გეიქეცი, ბიკო, გეიქეცი... მეიცვალე ფეხი, ჩემზე უფრო ვერ გეიქეცი, შენ წყეულო? (თეკლე ქაჩანით მირბის ბახჩისკენ ქათმების გადასარეკათ და საშინლად იწყევლება). ოი, მამა ზეციერო ღმერთო, საშინელი გააჩინე მაგენის პატრონისას, რაფა მაგენმა შამომიჩთენ მე და სიმწრით შეკავებული და დათესილი ბახჩა გამოიხრენ... (დაუშენს ქათმებს რაც ხელში მოყვება)... ჰაა, შენ სატურეფე, ჰაა, შენ საქორეფე, ჰაა, თქვენ გაგიჩთა საშინელი ჭირი და გაგწყვიტა, გაგყუფა პატრონიანებ ერთ დღეს. ნენა, ნენა, რაფა დამაქცია ამ ჭირის დასაწყვეტლებმა, წელი და გული მივაწყვიტე ამის შემოღობვას, რა არ ვქენი, წვრილი წკნელითაც კი შემოვღობე, კიდევ მოვფარჩხე, კიდევ მოვძაძე, მარა, რომ ვერ ვიპატიე, არიქნა? რაფა დევიქეცი, რაფა დევილუპე!.. ვოი, საშინელი თქვენი პატრონისას და იმან გადა-

გიტანა თქვენ და თქვენი უხვირო პატრონი! აააა! ასე, აი! თქვენ შეჩვენებულეზო.

პალასია. (ესმის თეკლეს წყევლა, ვერ მოითმენს და ლობეზე მოდგება) რა წიგეკიდა, შენ შეჩვენებულო, ცენტერადის მალაზონსავით რომ მომადექი ამ დილას და მიწყევლი ოჯახს, გველი დაგაჟდა მაგ ენაზე, რამისიმწარე ენა შენ გაქ... ჯვარი დამწერე შენ როკაპო, შენ კულიანო, ნუ მიწყევლი ოჯახს და ერთ კეკალა ბიქს, თვარა, გახურებული შანთით დაგდაღავ, შენ კულიანო, შენ...

თეკლე! — რაფა, კიდევ შენ მეღავები, შენ, ღვთის პირიდან წასულო? დამაქციე, დამაფსე და მეტი აფერი? ვაი თქვენ გაგიწყრა ღმერთი, და რაღაი ახლა, ყოლიფერი შენი რეიზაა წუწკი, რეიზა ვერ აკავებს ვერც ლობერი და ვერც რამე, ვერც შენს ძროხებს და ვერც შენს ქათმებს? შენდა სანაწეროთ ხომ არ ვარ ქალო გაჩენილი! შენ ახლა არა კაცი გიჩანა თვალში, რაცხა შენმა უხვირო ყაზილარმა ეშმაკობით და მამაძაღლობით ქალაქში ორი კაბეკი იშონა და გინდებიან რომ შეგვქამოთ... მარა, არ მოგესრება იგი დღეი... დამაყენე ჩემდა, მე ჩემი ოფლით ვცხოვრობ და მომანმარე ჩემი, თვარა არ ვიცი, საშინელ საქმეს გიზამთ... რას გავს ჩემი ბახჩა შენი ქათმების გადაკიდული. დამწყვრიე იგენი თვარა, ერთს არ გაუშობ ცოცხალს...

პალასია—რა გინდა, დედაკაცო, შენ ჩემ ბიქთან, რა შენი ხელ წამოსაკრავია იგი, შენ ღმერთ გამწყლარო, რა შეგიჭამა, რა წაგართვა შენ იმან რომ შეასვე შენი როკაპი კბილები, ჯვარი დამიწერე შენ ქარხნაო ხუთუე თითებით თვარა... მე... შენ...

თეკლე—რა მიქნა? მე რა უნდა მიქნას, მე რაი მაქვს, თვარა, არც მე დამზოგავს, როცა რამე მქონდა, სანამდი წანალღეტით არ გაძღებოდით, ჩემსას ეგდო სულ, ჰამდა და სუამდა... ახლა, თავის დაკვრასაც არ კადრულობს, ისე გადიდკაცდა... აღდომას სახტარზე შორიდან დამიკანტურა თავი ბუზიან ცხენივით...

პალასია—აბა, შენმა სიცოცხლემ, ახლა მოგეხვევოდა და მაგ ძლიბლიან თვალებს ამოგიკოცნიდა!

თეკლე—(ველარ მოითმენს, წამოუსლამს ხელს ქვებს და მიაყრის ღობესაკენ, ისიც იქიდან ქვებს უშენს, მაგრამ ერთმანეთს ვერ ახვედრებენ).—ძლიბლიანი თვალებიო?! მე შენ გაყურებიებ სეირს, შენ კახა, შენ ფრახო, აბა დამაგრდი მაქანე, აგიც, შენ, აპა, შენ, აგიც შენ, აგიც შენ, შენ თუ არ გაგიტებე თავი არ ვიქნები ქალი...

პალასია—ვის გუუტებ თსვს შენ კუდიანო, შენ როკაპო, თუ არ ჩაგაძალდე, არ ვიქნები ქალი, აბა მომიცე მაქანე, აბა, გაჩერდი ერთი მაქანე...

მაკრინე. (მაკრინე თეკლეს აბრეშუმის მოზიარეა, მოვარდება და გააზავებს მათ. თეკლეს—)

— წამოდი ბეჩა აქეთ, მოშორდი, ქალო, მაგის ამბავი არ იცი, მაგამ მასე იცის თუ პაწე ორი კაპეიკი იშონა, ღმერთი არ ახსოვს...

თეკლე. (მოშორდება.) მაგას გუუწყრა ღმერთი და რაღაი ახლა, რომ არ მოხვთა მაგ კახას ერთი ქვაი ჩემს ჯინზე, თვარა ამუუღუღებდი ტვინს, მარა რაღაი ახლა, ძალლის ბედი აქ მაგ კახას და იგია... ძლიბლიანი რავე დამიძახა მე მაგან, ახლა ვარ ძლიბლიანი მაგის ყაზილარიზა, როცა აღარ ვჭირივარ? თავი დაგიკრაო! მაგას კი წავარდა თავი და ტანი, თავი დამიკრა, კი არა, უნდა მოსულიყო, ჩემი გამოზდილია მაგი ყაზილარი, უნდა გადამზოვოდა, გაღვევკოცნე, და სახლშიც დეგეპაიჯებიე... თავი დაგიკრაო! თავს საცეხველეც კი აკანტურებს ღელეში, კაცს კაი გული და მარითათი უნდა თვარა... ჩამომივარდებით კილომ ხელში, მაგი არაფერია. მასე არმათ ნაშონი არამათ წავე მალე...

მაკრინე.—კაი, ბეჩა, ახლა, კაი, რეიზა ისტკვლეც გულს, კი გუუწყორდები შენ მაგას და ახლა რა გინდა... ბეჩა ჭინს თესლი მოსულა კომპერატიაზე და გამუართუათ ერთი კაროპკა...

თეკლე—.. ქე გამოვართვი ქალო, დღეს ვიყავი იქინე, სამასი მანეთი უნდა გავიხადოთ, ექვსი მისხალია, თუ ეყო ჩვენი ბეოლე...

მაკრინე.—უი, შენი ჭირიმე, რაღა გვიქირს, თუ ღმერთმა ქნა და გვიკეთდა, მოგვხედავს ღმერთი... იქნება გვეღრისოს ბეჩა, რაცხა, პაწე ტანის დასაფარავი... ბეჩა, შენ გეტყვი აკერ და, გამოსაცვლელი აფერი მაქ, იოპკა მქონდა ერთი და თლად შემომავჯა ტანზე, კარში გამოსასვლელი აფერი მაქ... ეგება თითო პერანგი მოგვიწიოს ჩვენ და ჩვენ ბაღნებს... აი, ღმერთო... მოგვხედე, გვიკეთე აბრეშუმი...

თეკლე... აბა, შენ იცი მაკრინავ, ქალო, ბეოლაზე გასვლა მე არ შემიძლია, და სხვაფერ ყველაფრამდი მოგვხმარები: ჩელტეს დაღობვა იქნება, ჩაჩის თუ ჩეჩებს გაკეთება.

მაკრინე... კი, ჩემო თეკლე, ნუ გეშინია, სულ ბეოლეს წვერში ვიქნები, ნუ გეშინია კაბების დახვევას არ შეუშინდე, რა მაქ დასახვევი... ახლა წავალ და ღობიოს წყალს ჩუუსხამ, შეიღობით... შეიღობით.

ლუკაიეს ობოლი.

მესტეირული.

აბა ელია მელია შემოკრბა ტურა-მგელია ძილსა დაგიფრთხობ სუყველას ამბავი ზუგდიდელია. მინდა გაგიცნოთ ყოველი უსწორო გზითა მსვლელია, (ყველანი ჭირმა წაილო საქმეთა ავთა მქნელია) ვაქარი, ნააზნაური, დიაკონი თუ მღვდელია, ექიმნი მებაქარენი. (ბონებით ჯიბე სქელია) ესფერნი ერობაში, თუ უხმოსნო, ცრემლთა მღვ-

რელია, ესერნი უკმაყოფილო თავით და თვალით ბნელია, კომისარობა უქრთამოთ აბა რა საკადრელია, გლეხებთან ასი მანეთი ფასობს გირვანქა ყველია, ქალაქის თვითმართველობა უთავოთ წყლის მნაყველია, თავი თუ ქალაქს ეკუთვნის, ფეხი ქალებში მსვლელია, თუ მეეწონა ქალები რეკვიზიციის მქნელია, ქალიშვილებსა უქრმობით ცრემლი სდით უშრობელია,

სხვა და სხვა დაბრკოლებანი არ ახალია ძველია... სახალხო მასწავლებელი თავით-ფეხამდე ჭრელია, როს თავი ჯიბეს მოუფხანს გაფიცვის მომხდენელია, რუსეთის ლენინისტები უთუოთ საფრთხობელია, მათ წინააღმდეგ ირაზმის ჩვენი მხედრობა მთელია, ერობის საავადმყოფო მოცლილთა სართობელია წესები პარამხანული იქა, (ოთახი ბნელია) ავადმყოფებსა შიმშილით სინსილა გამოეღია ყვირიანი: გვშია და გვცივა, სადარის გამკითხველია, გეზათელი.

მ ი ს ი ა.

ტეტია მოდგა მუტრუკით კარზე,
 — მაწონი და რძე, მაწონი და რძე!..
 სადაღრი ხარ ბიჭო?—ლისელი.
 ამ დროს ჩაგვივლის გვერდს ინგლისელი.
 — ე ვინ რა არი, აქ დადის სულა?
 რა ჯურისაა, საით მოსულა?
 მისია!?!.. ქალები სხვისია,
 მაწონიც საზი... რადრო ნისია!—
 პ...აცე!—მაღაკო!.. სასოლოლაკ—
 დაუყვა გზასა და ასე ივლისს
 მაწონი და რძე, დეკემბერს, ივლისს.

„ხათაბაღას“ რედაქტორის
 საუურადღებოთ.

თქვენი ჟურნალის უკანასკნელ ნომერში ვანგე
 „შებრეკილი“-ს ლექსია მოთავსებული. ამ ფსევ-
 დონიმიტ 1917 წლის „ეშმაკის მათრახში“ მე
 ვთანამშრომლობდი ქუთაისიდან. სხვისი ფსევდო-
 ნიმის მითვისება არ არის საკადრისი, მით უმეტეს
 ამ ფსევდონიმიტ ლანძღვა იმ ჟურნალის რომლის
 თანამშრომელი მე ვიყავი და ეხლაც დიდ პატივს
 ვცემ მის ღირსებას.

პატივისცემით შებრეკილი.

ინგლისი და კომუნისტები.

კომუნისტები. იმ ფებს, ევროპაში რომ დაუბჯენია, ჩვენ ვერაფერს ვაწებთ. მოდი ეს ფები მოვხე-
 რხოთ, აზიაში რომ დაუდგამს.

სახელმწიფო სტამბა